

Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki
ul. Zwierzyniecka 61/10, 39-400 Tarnobrzeg
www.wolnerzeki.pl kontakt@wolnerzeki.pl

Sz. P. Wojciech Wdowik
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Rzeszowie

Wniosek o utworzenie rezerwatu przyrody Biel

1. Wstęp

Wnioskujemy o utworzenie rezerwatu przyrody obejmującego torfowiska niskie i lasy, stanowiące typowy krajobraz Puszczy Sandomierskiej. Inwentaryzacja przyrodnicza obszaru wykonana w latach 2020-2024 r. przez nasze stowarzyszenie wykazała występowanie wielu rzadkich, chronionych i zagrożonych gatunków na obszarze proponowanego rezerwatu.

Do niniejszego wniosku załączamy dokumentację walorów przyrodniczych: torfowisk, szaty roślinnej i różnych grup zwierząt obszaru w publikacji pt. „Projektowany rezerwat przyrody Biel. Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej przez Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki w latach 2022-2024” oraz granice obszaru w formie rastrowej i wektorowej.

2. Proponowana nazwa rezerwatu

Rezerwat przyrody Biel

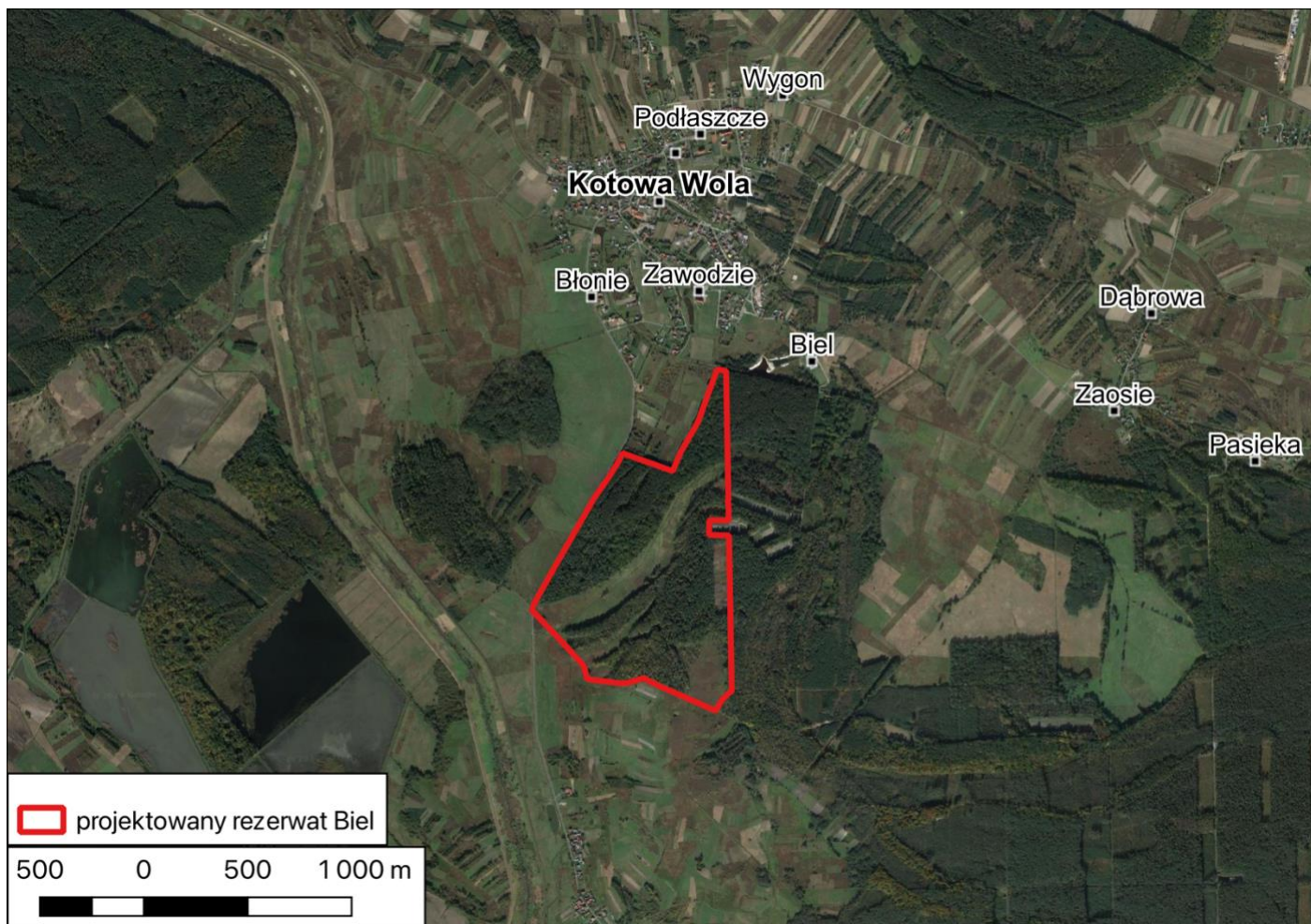
3. Położenie i granice

Projektowany rezerwat przyrody obejmuje torfowiska niskie i lasy o powierzchni 89,54 ha. Obszar zlokalizowany jest na południe od miejscowości Kotowa Wola, na północ od Jamnicy (Ryc. 1). W podziale fizyczno-geograficznym jest to fragment mezoregionu Niziny Nadwiślańskiej, będącej częścią Kotliny Sandomierskiej. Administracyjnie obszar zlokalizowany jest w gminie Zaleszany w powiecie stalowowolskim. Las administrowany jest przez nadleśnictwo Rozwadów, leśnictwo Zaosie (RDLP w Lublinie). Obszar projektowanego rezerwatu obejmuje w całości trzy oddziały leśne o numerach 74, 89, 90. Właścicielem gruntów (działki ewidencyjne nr 181806_2.0003.1980, 181806_2.0003.1981, 181806_2.0003.1985) jest Skarb Państwa, zarządcą gruntów są Lasy Państwowe.

Szczegóły przedstawiają załączone mapy: a) z granicami wydzieleń leśnych oraz b) działkami ewidencyjnymi. W tabeli 1. zostały przedstawione współrzędne opisujące załamania granicy projektowanego rezerwatu. Wektorowa wersja obszaru projektowanego rezerwatu zawarta jest w załączonym pliku o nazwie „Biel.kml”.

Tabela 1. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów załamania granicy w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992. Granicę wyznaczono na podstawie oddziałów leśnych (dane z Banku Danych o Lasach). Miejscami wymagana może być korekta w przypadku niezgodności z granicami działek ewidencyjnych.

Nr	X	Y	Nr	X	Y
1	707370.43	308169.7	53	706550.98	307350.26
2	707371.1	308131.79	54	706544.18	307357.7
3	707371.24	308123.75	55	706522.89	307379.95
4	707371.39	308114.98	56	706521.5	307381.4
5	707371.43	308112.97	57	706429.44	307477.64
6	707372.41	308057.26	58	706427.46	307479.71
7	707372.43	308055.93	59	706436.94	307508.2
8	707372.45	308055.1	60	706439.17	307514.9
9	707373.17	308013.59	61	706446.12	307527.28
10	707366.92	307998.48	62	706446.37	307527.72
11	707373.48	307996.05	63	706446.62	307528.17
12	707374.94	307912.84	64	706534.84	307685.37
13	707372.94	307912.88	65	706617.23	307829.45
14	707281.31	307914.51	66	706618.97	307832.48
15	707279.97	307844.72	67	706702.15	307977.95
16	707279.95	307843.17	68	706719.67	308008.58
17	707330.07	307841.73	69	706726.67	308020.81
18	707376.2	307840.4	70	706736.16	308034.36
19	707376.22	307838.9	71	706793.4	308116
20	707376.88	307801.64	72	706840.73	308191.02
21	707377.92	307742.14	73	706853.32	308214.64
22	707377.94	307741.15	74	706862.95	308237.88
23	707380.48	307596.12	75	706949.17	308206.94
24	707382.98	307453.32	76	706962.25	308202.24
25	707385.32	307319.71	77	707104.26	308151.28
26	707385.53	307307.78	78	707105.27	308150.92
27	707389.42	307085.8	79	707123.03	308193.86
28	707380.51	307085.47	80	707142.6	308241.18
29	707343.5	307049.23	81	707195.41	308332.43
30	707311.87	306995.34	82	707226.74	308386.58
31	707311.72	306995.41	83	707248.29	308446.39
32	707180.6	307053.2	84	707256.68	308469.68
33	707180.45	307053.27	85	707274.2	308518.3
34	707179.28	307053.78	86	707318.57	308640.66
35	707134.31	307073.6	87	707360.29	308634.69
36	707134.16	307073.67	88	707362.3	308634.4
37	707049.76	307110.28	89	707362.72	308610.41
38	707040.51	307114.29	90	707365.12	308473.41
39	707040.36	307114.36	91	707365.67	308442.03
40	706963.53	307152.86	92	707365.7	308440.42
41	706918.86	307138.99	93	707367.88	308315.95
42	706890.99	307130.34	94	707368.02	308307.91
43	706856.13	307127.17	95	707368.08	308304.32
44	706817.42	307132.1	96	707368.7	308268.95
45	706809.58	307133.12	97	707368.95	308254.94
46	706693.7	307147.86	98	707369.66	308214
47	706676.33	307213.08	99	707369.86	308202.86
48	706675.98	307213.47	100	707369.95	308197.58
49	706602.97	307293.37	101	707369.97	308196.16
50	706589.36	307308.26	102	707369.99	308195.05
51	706557.92	307342.67	103	707370.34	308174.95
52	706557.1	307343.57	104	707370.43	308169.7

Ryc. 1. Lokalizacja proponowanego rezerwatu przyrody Biel. Na mapie widoczne są urzędowe nazwy miejscowości, m.in. właśnie przysiółek Biel.

4. Proponowana klasyfikacja rezerwatu

Rodzaj: Torfowiskowy (T)

Typ i podtyp ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

Typ: Biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf), podtyp: biocenoz naturalnych i półnaturalnych (bp)

Typ i podtyp ze względu na główny typ ekosystemu:

Typ: Różnych ekosystemów (EE), podtyp: lasów i torfowisk (lt)

5. Przedmiot i cel ochrony

Przedmiotem ochrony projektowanego rezerwatu Biel jest zachowanie torfowisk niskich i fragmentów starych lasów, stanowiących charakterystyczny krajobraz północnej części Puszczy Sandomierskiej. Ważnym aspektem ochrony jest również zachowanie naturalnej dynamiki procesów kształtujących ten krajobraz, tj. procesów torfotwórczych (wymagających wysokiego uwodnienia), przemian zbiorowisk roślinnych pod wpływem działalności czynników naturalnych, takich jak działalność bobrów, wiatrołomów, zgryzania przez ssaki kopytne itp. Część obszaru była w przeszłości strefą ochronną dla gniazdującego orlika krzykliwego, gniazda wciąż istnieją, ochrona bierna jest więc szczególnie ważna także w kontekście tego gatunku.

Celem ochrony jest przede wszystkim zachowanie siedlisk leśnych i bagiennych przed bezpośrednią działalnością człowieka, po uprzednim naprawieniu stosunków wodnych (na obszarze projektowanego rezerwatu zlokalizowane są rowy melioracyjne, na których konieczna jest budowa, a później utrzymanie w dobrym stanie 3 zastawek spowalniających odwadnianie torfowisk).

6. Proponowany sposób ochrony

Dominującym sposobem ochrony obszaru powinna być ochrona bierna. By uniknąć dalszej degradacji torfowisk potrzebne są jednak działania: budowa 3 zastawek piętrzących wodę w rowach odwadniających i pozostawienie w spokoju bobrowych tam. Szczegółowy projekt potrzebnych zastawek publikujemy w „Wynikach inwentaryzacji przyrodniczej”. Na obszarze rezerwatu występują w niewielkiej ilości inwazyjne gatunki obce, takie jak dąb czerwony i nawłóć. Celem jest zwalczenie tych gatunków poprzez wycinkę dębów czerwonych oraz miejscowe wykoszenie nawłoci.

Wcześniej, duża część otwartych torfowisk była użytkowana kośnie, tj. koszona co jakiś czas przy użyciu ciągnika. Koszenia te wymagały odwadniania torfu (pogłębiania, czyszczenia rowów). Prawdopodobnie, nawet po budowie zastawek będą zdarzały się okresy suszy późnym latem. Priorytetem powinno być stałe utrzymanie wysokiego uwodnienia torfu i ewentualne podejmowanie dodatkowych działań na podstawie obserwowanych zmian. Problem koszenia/zarastania siedlisk otwartych związany jest z osuszeniem torfowisk i brakiem dużych roślinożerców (którzy w przeszłości utrzymywali takie ekosystemy). Jeśli kiedyś pojawiłaby się możliwość np. reintrodukcji żubrów, ich obecność byłaby najpewniej bardzo pozytywna dla ekosystemu omawianego obszaru.

7. Aktualne użytkowanie terenu proponowanego rezerwatu i zagrożenia

Obszar rezerwatu jest aktualnie użytkowany jako las gospodarczy (o charakterze lasu ochronnego) oraz łąka koszona w ramach programów rolno-środowiskowych. Zagrożenia dla obszaru wynikają więc głównie z prowadzenia melioracji odwadniającej teren oraz gospodarki leśnej. Są to: osuszanie torfowisk, wycinka starodrzewu, wycinka drzew zamierających, przekształcanie gleby w ramach przygotowania upraw leśnych. Problemami w mniejszej skali jest także zaśmiecanie terenu (nie ma tutaj jednak większych dzikich wysypisk, zaśmiecone są głównie skraje rezerwatu przy drodze i od strony łąk) oraz łowiectwo – polowania mogą skutkować płoszeniem zwierząt, a także zmniejszeniem populacji np. jeleni, które jak inni roślinożercy są bardzo pożądanymi w tym terenie.

8. Możliwość udostępnienia

Na obszarze proponowanego rezerwatu istnieją rzadko używane ścieżki. Możliwe (choć niekonieczne i z punktu widzenia ochrony przyrody, zwłaszcza wrażliwych na płoszenie gatunków lęgowych ptaków w centralnej części obszaru, raczej niepożądane) jest wyznaczenie szlaku pieszego po istniejącej ścieżce wzdłuż północnej granicy torfowiska, od szlabanu przy drodze asfaltowej Jamnica-Kotowa Wola do dawnej zastawki na rowie odwadniającym torfowisko.

Przy wschodniej granicy proponowanego rezerwatu przebiega droga gruntowa otaczająca szkółkę leśną. Jej użytkowanie w dotychczasowy sposób, tj. przy pracach prowadzonych w szkółce, nie stwarza problemu dla ochrony przyrody w rezerwacie.

Z wyrazami szacunku,

Piotr Bednarek
Prezes PTP Wolne Rzeki